

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

А.Є. Голубов

(підпис) (ініціали та прізвище)

«31» серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи управління проектами

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань:

08 "Право"

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність:

081 "Право"

(шифр і найменування галузі знань)

Освітня програма:

Право

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Основи управління проектами
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальностями 081 «Право»
освітня програма «Право»

« 27 » серпня 2020 р., – 10 с.

Розробник: Бондарєва Т.І., доцент каф.602, к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри менеджменту (№ 602)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2020 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

А.В. Доронін
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>081 "Право"</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>081 "Право"</u> (код і найменування) Освітня програма <u>Право</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік 2020/2021 Семестр 8-й Лекції* 18 годин Практичні, семінарські* 18 годин Лабораторні* _____ годин Самостійна робота 84 годин Вид контролю модульний контроль, іспит
Кількість змістовних модулів – 2		
Індивідуальне завдання РГР- розрахунково-графічна робота на тему: «Аналіз і оцінка проектного ризику» (назва)		
Загальна кількість годин денна форма навчання – 36/120*		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 4		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 36/84

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дати знання про методи, техніку та інструментарій управління проектами в галузі професійної правничої діяльності.

Завдання: вивчення процесів і методів управління проектом як частини здійснення професійної правничої діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні опанувати такі **компетентності**:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях у галузі професійної правничої діяльності.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння змісту та соціального призначення професійної правничої діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в умовах розвитку в Україні інформаційного суспільства, дотримуючись вимог академічної доброчесності.

ЗК9. Здатність працювати в команді, реалізуючи принципи етичної поведінки, попереджувати та розв'язувати конфлікти;

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) та керуватися у своїй діяльності загальнолюдськими цінностями.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

та досягти таких **програмних результатів навчання**:

ПРН1 Визначити обґрунтованість та переконливість аргументів (фактів) у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин

ПРН2 Здійснювати аналіз суспільних процесів і явищ у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН3 Проводити збір, інтегрований аналіз та оцінювання матеріалів з різних джерел у тому числі із з використанням інформаційних технологій.

ПРН5 Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю та неупередженістю.

ПРН6 Неупереджено та критично оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН7 Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами у тому числі із з використанням інформаційних технологій.

ПРН9 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН16 Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами та комунікаційними технологіями, необхідними у професійній діяльності.

ПРН17 Працювати в групі, формулюючи власний внесок у виконання завдань групи.

Міждисциплінарні зв'язки: юридична деонтологія та судові та правоохоронні органи України, правова інформація і комп'ютерні технології в юридичній діяльності, компетентності, спрямовані на формування системного наукового світогляду, компетентності загального культурного кругозору та розвитку комунікації.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Поняття і основні характеристики проекту

Вступна лекція. Предмет вивчення та задачі дисципліни. Місце дисципліни в навчальному плані. Структура курсу.

ТЕМА 1. Поняття і основні характеристики проекту.

Підходи до визначення поняття проекту. Основні характеристики проекту. Відмінності проекту від операційної діяльності. Обмеження проекту.

Поняття проектного менеджменту. Сутність проектного підходу до управління організацією. Середовище проектного менеджменту: субпроект, програма, портфель.

Життєвий цикл проекту. Значення та основні завдання в процесі управління проектами. Класифікація проектів. Особливості управління різними видами проектів: малий проект, мегапроект, складний проект, короткотерміновий проект, бездефектний проект, модульне будівництво, міжнародний проект. Інноваційний проект: поняття та основні види. Життєвий цикл інноваційного проекту. Ризики венчурних проектів.

ТЕМА 2. Організаційні структури управління проектами.

Учасники проекту. Вплив організації на проекти. Організаційні структури, які застосовуються при реалізації проектів: відособлений, функціональний та матричний проекти. Офіс управління проектами: основні задачі і функції.

ТЕМА 3. Процеси управління проектом.

Процеси проекту. Групи процесів. Взаємодія процесів протягом життєвого циклу проекту. Структура процесів.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Області знань управління проектом

ТЕМА 4. Управління інтеграційними процесами у проекті.

Елементи інтегративних процесів проекту. Ініціювання проекту. Підґрунтя для ініціювання проекту. Поняття і структура статуту проекту.

ТЕМА 5. Управління змістом проекту.

Процеси управління змістом проекту. Продукт проекту. Поняття і основні властивості ієрархічної структури робіт проекту.

ТЕМА 6. Управління часом у проекті.

Загальна характеристика процесів управління часом у проекті. Методи визначення послідовності робіт проекту: діаграми черговості, діаграма стану, діаграма умов. Створення робочих графіків за допомогою діаграми Ганта. Розклад проектів. Контроль проектів. Техніка управління проектами методом оцінки та розгляду програми (PERT) та методом критичного шляху (CPM).

ТЕМА 7. Управління вартістю у проекті.

Загальна характеристика процесів управління вартістю проекту. Структура процесів управління вартістю. Бюджет та кошторис проекту. Управління вартістю протягом життєвого циклу проекту. Розподіл вартості проекту протягом життєвого циклу. Методи оцінки вартості проекту: «зверху вниз», «знизу вгору»,

метод аналогів, параметричний метод. Найпоширеніші методи контролю вартості проекту: традиційний, метод освоєного об'єму.

ТЕМА 8. Управління якістю в проекті.

Загальні положення менеджменту якості. Поняття якості як ступеня задоволення споживачів. Еволюція підходів до управління якістю. Поняття, значення та фактори забезпечення якості товарів та послуг.

Основні підходи щодо менеджменту якості. Принципи постійного поліпшення якості. Правило десятикратних затрат. Підхід Демінга. Конкурентоспроможність ті якості. Зацікавлені сторони. Класифікація витрат з якості (підхід Джурана-Фейгенбаума, Кросбі). Підхід з позицій загального менеджменту якості (TQM). Метод структурування функції якості (СФЯ). Статистичні методи контролю якості. Діаграма Ішикави.

Процеси управління якістю в проекті. Планування якості. Організаційне забезпечення якості. Контроль якості.

ТЕМА 9. Управління людськими ресурсами у проекті.

Процеси управління людськими ресурсами в проекті. Організаційне планування. Організаційна діаграма проекту. Матриця відповідальності. Характеристика проектної команди. Фактори, які визначають принципи формування проектної команди. Організація планування проектної команди. Джерела залучення персоналу в проект.

ТЕМА 10. Управління комунікаціями в проекті.

Процеси управління комунікаціями в проекті. Планування комунікацій. Розподіл інформації. Подання звітності про виконання. Адміністративне завершення.

ТЕМА 11. Управління ризиком у проекті.

Загальні положення теорії ризик-менеджменту. Підходи різних авторів до визначення поняття ризику. Класифікація втрат. Визначення розміру втрат при виникненні ризиків. Основні типи ризиків. Класифікаційні ознаки ризиків. Кількісна оцінка ризиків. Методи аналізу невизначеності та ризику. Методи управління ризиками. Зниження ризику. Передача ризику. Страхування ризику. Прийняття ризику. Фінансування методів управління ризиками.

Процеси управління ризиком у проекті. Проектний ризик. Життєвий цикл проекту та ризику. Класифікація проектних ризиків. Визначення рівнів ризику, формування полів ризику. Методи кількісної оцінки ризиків (побудова «дерева рішень» та «дерева відмов», аналіз чутливості проекту, статистичні методи оцінки ризиків, імітаційне моделювання, експертні процедури, графоаналітичні методи). Управління проектними ризиками. Розробка методів реагування на ризики. Контроль реагування на ризикові події.

ТЕМА 12. Управління контрактами та постачаннями в проекті.

Процеси управління контрактами та постачаннями у проекті. Місце закупівель і постачань в життєвому циклі проекту. Планування постачань (контрактів). Планування пропозицій. Вибір джерела. Керівництво контрактом. Закриття контракту.

Модульний контроль.

Модуль 2

Індивідуальне завдання - розрахунково-графічна робота на тему: «Аналіз і оцінка проектного ризику»

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Поняття і основні характеристики проекту					
ТЕМА 1. Поняття і основні характеристики проекту	10	2	2		6
ТЕМА 2. Організаційні структури управління проектами.	10	2	2		6
ТЕМА 3. Процеси управління проектом.	9	2	1		6
Модульний контроль	3	-	1	-	2
Разом за змістовним модулем 1	32	6	6		20
Змістовний модуль 2. Области знань управління проектом					
ТЕМА 4. Управління інтеграційними процесами у проекті.	6	1	1		4
ТЕМА 5. Управління змістом проекту.	6	1	1		4
ТЕМА 6. Управління часом у проекті.	10	2	2		6
ТЕМА 7. Управління вартістю у проекті.	8	1	1		6
ТЕМА 8. Управління якістю в проекті.	8	1	1		6
ТЕМА 9. Управління людськими ресурсами у проекті.	10	2	2		6
ТЕМА 10. Управління комунікаціями в проекті.	8	1	1		6
ТЕМА 11. Управління ризиком у проекті.	12	2	2		8
ТЕМА 12. Управління контрактами та постачаннями в проекті.	8	1	1		6
Модульний контроль	3	-	1	-	2
Разом за змістовним модулем 2	78	12	12		54
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	10	-	-	-	10
Контрольний захід - іспит	-	-	-	-	-
Усього годин	120	18	18	-	84

5. Теми семінарських занять
Непередбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розробка концепції проекту	2
2	Розробка життєвого циклу проекту. Організаційне планування проекту	2
3	Описання основних характеристик продукту проекту	2
4	Побудова діаграми Ганта та сітьового графіка проекту засобами MS Project	2
5	Планування ресурсів проекту засобами MS Project	2
6	Визначення вартості проекту засобами MS Project	2
7	Оптимізація робіт за проектом засобами MS Project	2
8	Презентація проекту в Power Point	2
	Разом	12

7. Теми лабораторних занять
Непередбачено

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фази життєвого циклу проекту. Типові структури життєвого циклу проекту (тема 1)	6
2	Обмеження по проекту. Особливості організації проектного офісу (тема 2)	6
3	Функції та підсистеми управління проектами (тема 3)	8
4	Ієрархічна структура продукту (тема 4)	4
5	Управління циклом робіт і завантаженням ресурсів (тема 5)	4
6	Методи подання календарного графіку реалізації проекту (тема 6)	6
7	Лінії ходу виконання проекту за методом освоєного об'єму (тема 7)	6
8	Особливості застосування FMEA-аналізу в управлінні якістю проекту (тема 8)	6
9	Психологічні аспекти управління персоналом. Методи згуртування команди проекту (тема 9)	6
10	Типи комунікаційних мереж у проекті (тема 10)	6
11	Застосування теорії ігор для аналізу проектних ризиків (т. 11)	8
12	Порядок проведення торгів. Документація торгів (тема 12)	8
13	ІНДЗ – розрахункова робота	10
	Разом	84

9. Індивідуальні завдання

Виконання розрахунково-графічної роботи на тему «Аналіз і оцінка проектного ризику»

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Контроль і оцінювання якості набутих знань, умінь та практичних навичок студентів має системний характер, базується на принципі наскрізного контролю, який дозволяє забезпечити взаємозв'язок між усіма видами навчального процесу: лекції, практичні, самостійна та індивідуальна робота студента, поточний контроль, іспит.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю, письмового модульного контролю, підсумкового контролю у вигляді письмового іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РГР	0...10	1	0...10
Усього за семестр			0...100

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом

навчальної дисципліни (20 балів) (підтвердження - сертифікат учасника, тези наукової доповіді);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів) (підтвердження - диплом (грамота) учасника);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (15 балів) (підтвердження - сертифікат учасника або скріншот з екрану, конспект лекції);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (20 балів) (підтвердження - сертифікат учасника);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів) (підтвердження – сертифікат курсу);

- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів) (підтвердження - сертифікат учасника, диплом або інший документ, що посвідчує участь студента у конкурсі);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів) (підтвердження – довідка з навчального закладу, конспект доповіді та фото із заходу);

- написання реферату (5 балів) (підтвердження – реферат);

- участь у заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів) (підтвердження - сертифікат учасника або скріншот з екрану, конспект лекції);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних запитань та практичного завдання. За повну правильну відповідь на теоретичні запитання студент отримує по 30 балів, за повну правильну відповідь на практичне завдання – 40 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- засади проектної діяльності підприємства;
- специфічні методи та інструменти проектного менеджменту;
- основні форми організаційної структури проектів;
- загальні підходи до планування і контролю проектів;
- основні засади сітьового та календарного планування проекту;
- методи планування ресурсів та витрат;
- методи контролю проектів;
- методи управління ризиками;
- методи управління якістю.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та розрахунково-графічну роботу.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

12.4 Дотримання вимог академічної доброчесності студента під час вивчення навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>)

13. Методичне забезпечення

1. Информационное обеспечение проектного менеджмента / Н.В. Доценко. – Учеб. пособие. – Харьков: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2005. – 18 с.
2. Основы управления проектами: учеб. пособие по лаб. практикуму / Н. В. Доценко, И. А. Гончар, Т. И. Бондарева. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2016. – 40 с.
3. Навчально-методичне забезпечення дисципліни " Основи управління проектами" для бакалаврів / Нац.аерокосм.ун-т ім.М.Є.Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб.Т.І.Бондарєва. - Харків, 2020. - 50с . – режим доступу - http://library.khai.edu/library/fulltexts/2021/complex/MZ_B_073_281_Osnovy_upravlinnya_proektamy_-_50_s.pdf, що містить конспект лекцій, методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи, завдання для самостійної роботи, тести для закріплення знань, рекомендована література

14. Рекомендована література

Базова

1. Бушуєв С.Д. Керівництво з питань проектного менеджменту. – К.: Українська асоціація управління проектами, 1999. – 197 с.
2. Кобиляцький Л.С. Управління проектами. Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 200 с.
3. PMBOOK 2010 – Guide To Project Management Body Of Knowledge.
4. Верба В. А. Проектний аналіз: підручник / В.А. Верба, О.А. Загородніх. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
5. Beginning Project Management author Russell W. Darnall, John M. Preston | Source: Lardbucket.org

Допоміжна

1. Дмитриев Д.В. Управление проектами: практ. руководство / Д.В. Дмитриев. – М.: ЮРКНИГА, 2003. – 288 с
2. Дубров А.М. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе: учеб. пособие / А.М. Дубров, Б.А. Лагоша. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 224 с.
3. Рассел Д. Арчибальд. Управление высокотехнологичными программами и проектами. – М.: ДМК Пресс, 2002. – 464 с.
4. Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге Н. Г., Полковников А. В. Управление проектами; Омега-Л - Москва, 2012. - 960 с.
5. Липунцов Ю.П. Управление процессами. Методы управления предприятием с использованием информационных технологий. – М.: ДМК Пресс; М.: Компания АйТи, 2003. – 204 с.
6. Балашов А. И., Рогова Е. М., Тихонова М. В., Ткаченко Е. А. Управление проектами; Юрайт - Москва, 2014. - 384 с.
7. Томсетт Роб Экстремальное управление проектами; Лори -, 2013. - 292 с.